

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/1848 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21ης Οκτωβρίου 2021

σχετικά με τον καθορισμό επιτοκίου για την αντικατάσταση του σταθμικού μέσου των επιτοκίων του ευρώ για συναλλαγές μίας ημέρας (EONIA) ως δείκτη αναφοράς**(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 23β παράγραφος 8,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο σταθμικός μέσος των επιτοκίων του ευρώ για συναλλαγές μίας ημέρας (EONIA) είναι δείκτης αναφοράς κρίσιμης σημασίας που αντιπροσωπεύει τα επιτόκια των μη εξασφαλισμένων πράξεων δανειοδότησης σε ευρώ διάρκειας μίας ημέρας. Ο δείκτης αναφοράς EONIA χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των συμβάσεων ανταλλαγής δείκτη διάρκειας μίας ημέρας («overnight index swaps») και σε ένα ευρύ φάσμα άλλων προϊόντων. Έχει καθοριστική σημασία για τον διακανονισμό τοις μετρητοίς και έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία για άλλους σκοπούς, όπως διαφορετικές διαδικασίες αποτίμησης που εφαρμόζονται ως μέρος της διαδικασίας διαχείρισης εξασφαλίσεων και της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνου, ή για λογιστικούς σκοπούς.
- (2) Η αρχική μεθοδολογία για τον υπολογισμό του EONIA βασίστηκε σε στοιχεία που υπέβαλε η ομάδα συμμετεχουσών τραπεζών. Τον Φεβρουάριο του 2018, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Χρηματογορών (EMMI), υπό την ιδιότητά του ως διαχειριστή του EONIA, ανακοίνωσε ότι δεν μπορούσε να επιτευχθεί η συμμόρφωση του EONIA με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 κατά τη χρονική στιγμή της εφαρμογής των υποχρεώσεων του εν λόγω κανονισμού. Ως εκ τούτου, το EMMI και ο χρηματοπιστωτικός κλάδος ξεκίνησαν τις εργασίες για την ομαλή σταδιακή κατάργηση του EONIA. Στις 13 Σεπτεμβρίου 2018, η ομάδα εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ συνέστησε την αντικατάσταση του EONIA από το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο του ευρώ (ευρώSTR) ως επιτόκιο μηδενικού κινδύνου του ευρώ. Στις 14 Μαρτίου 2019, η ομάδα εργασίας δημοσίευσε επίσης συστάσεις για τη μετάβαση από το επιτόκιο EONIA στο επιτόκιο ευρώSTR, στις οποίες προβλέπεται στάδιο κατά το οποίο η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του EONIA τροποποιείται και βασίζεται στο ευρώSTR, καθώς και η μέθοδος για τον καθορισμό της προσαρμογής του περιθωρίου («spread») μεταξύ του ευρώSTR και του EONIA.
- (3) Με βάση τις εν λόγω συστάσεις, στις 31 Μαΐου 2019, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) υπολόγισε σταθερό περιθώριο («spread») μεταξύ του EONIA και του ευρώSTR, το οποίο καθορίστηκε σε 8,5 μονάδες βάσης. Την ίδια ημέρα, το EMMI ανακοίνωσε την κατάργηση του EONIA από τις 3 Ιανουαρίου 2022. Κατά τη διάρκεια της μετάβασης, το EMMI δημοσίευσε αναθεωρημένη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του EONIA, σύμφωνα με την οποία το επιτόκιο EONIA είναι ίσο με το επιτόκιο ευρώSTR, όπως δημοσίευσε η ΕΚΤ, προσαυξημένο με την προσαρμογή του σταθερού περιθωρίου ύψους 8,5 μονάδων βάσης. Η εν λόγω αναθεωρημένη μεθοδολογία εφαρμόζεται στο επιτόκιο EONIA από τις 2 Οκτωβρίου 2019 μέχρι να τεθεί σε παύση στις 3 Ιανουαρίου 2022. Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, το EMMI έλαβε άδεια από την Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Αγορών του Βελγίου (FSMA) για την παροχή και τη διαχείριση του EONIA βάσει του άρθρου 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται το επιτόκιο EONIA έως την κατάργησή του στις 3 Ιανουαρίου 2022.
- (4) Παρόλο που ανακοινώθηκε εγκαίρως η κατάργηση του επιτοκίου EONIA από τις 3 Ιανουαρίου 2022 και παρά το γεγονός ότι ο κλάδος συνέστησε εγκαίρως να αντικατασταθεί κάθε αναφορά στο EONIA με το ευρώSTR, ιδίως στις συμβάσεις που λήγουν μετά την εν λόγω ημερομηνία, σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλος αριθμός συμβάσεων και χρηματοπιστωτικών μέσων που περιέχουν αναφορές στο EONIA. Ως εκ τούτου, το επιτόκιο EONIA εξακολουθεί να διαδραματίζει καίριο ρόλο στις χρηματοπιστωτικές αγορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, λόγω της διαδικασίας επίτευξης συναίνεσης τόσο σε επίπεδο εμπειρογνομώνων όσο και σε επίπεδο κλάδου όσον αφορά την κατάλληλη πορεία της μετάβασης, οι συμβάσεις και τα χρηματοπιστωτικά μέσα γενικά δεν περιέχουν κατάλληλες εφεδρικές διατάξεις που λαμβάνουν υπόψη την οριστική παύση του EONIA. Ως εκ τούτου, η παύση του EONIA είναι πιθανό να έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στις εν λόγω συμβάσεις και στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1).

- (5) Ο EONIA ορίστηκε ως δείκτης αναφοράς κρίσιμης σημασίας σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/482 της Επιτροπής⁽⁷⁾. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/168 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁸⁾, ο οποίος εισήγαγε το άρθρο 23β στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011, ανέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την εξουσία να ορίζει έναν ή περισσότερους δείκτες αναφοράς αντικατάστασης για έναν δείκτη αναφοράς κρίσιμης σημασίας, εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 23β του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011. Η δήλωση του EMMI, της 31ης Μαΐου 2019, με την οποία ανακοινώθηκε η κατάργηση του EONIA, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο έκδοσης της εν λόγω δήλωσης, δεν υπήρχε διάδοχος του διαχειριστή ο οποίος θα συνέχιζε να παρέχει τον εν λόγω δείκτη αναφοράς, πληροί την προϋπόθεση που ορίζεται στο άρθρο 23β παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011.
- (6) Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία που υπέβαλαν τα μέλη της ομάδας εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ, στις 9 Ιουλίου 2021, σε ολόκληρη την Ένωση εξακολουθούσαν να ισχύουν χιλιάδες συμβάσεις παραγώγων με άμεσα ανοίγματα στο επιτόκιο EONIA, καθώς και συμφωνίες εξασφάλισης στις οποίες το EONIA αναφέρεται ως το επιτόκιο που καλύπτει τις εξασφαλίσεις. Οι εν λόγω αναφορές στο EONIA αντιπροσωπεύουν ήδη συνολικό ονομαστικό ποσό πολλών τρισεκατομμυρίων ευρώ. Τα ίδια μέλη ανέφεραν επίσης ότι οι προσπάθειες επαναδιαπραγμάτευσης συμβάσεων ολοκληρώθηκαν, κατά μέσο όρο, σε λιγότερες από το ήμισυ των συμβάσεων που περιέχουν αναφορές στο EONIA. Τα εν λόγω ποσοστά ολοκλήρωσης καταδεικνύουν ότι η μεμονωμένη επαναδιαπραγμάτευση όλων των υπόλοιπων αναφορών στο EONIA θα αποτελέσει σημαντική πρόκληση για τα συμβαλλόμενα μέρη στην Ένωση, ιδίως για τις εποπτευόμενες οντότητες. Αν δεν επιτευχθεί μετάβαση των εν λόγω συμβάσεων σε καθορισμένο δείκτη αναφοράς αντικατάστασης, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος αδυναμίας εκπλήρωσης των συμβάσεων. Ενώ τα μέλη του κλάδου αναμένεται να συνεχίσουν να καταβάλλουν ουσιαστικές προσπάθειες για τη μετάβαση στο ευρώSTR όλων των συμβάσεων και χρηματοπιστωτικών μέσων που εξακολουθούν να περιέχουν αναφορές στο EONIA έως την κατάργησή του, το επιτόκιο αντικατάστασης του EONIA θα πρέπει να μετριάξει την επέλευση του κινδύνου αυτού, ο οποίος θα μπορούσε να επηρεάσει ιδίως τους πελάτες που συμμετέχουν σε συμβάσεις ανταλλαγής δείκτη διάρκειας μίας ημέρας («overnight index swaps») με σκοπό την αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου.
- (7) Οι διαβουλεύσεις της ομάδας εργασίας εμπειρογνομόνων επέτρεψαν την προκαταρκτική αξιολόγηση του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζει το επιτόκιο αναφοράς EONIA στις χρηματοπιστωτικές αγορές στην Ένωση. Από τις εν λόγω διαβουλεύσεις προέκυψε το συμπέρασμα ότι η έλλειψη εναρμονισμένης προσέγγισης ενδέχεται να προκαλέσει ανασφάλεια δικαίου, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε διαφορές και διαταραχές. Επίσης, στις 15 Ιουλίου 2021, η ομάδα εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ απηύθυνε επίσημη επιστολή με την οποία ζητούσε από την Επιτροπή να αναλάβει δράση προκειμένου να καθοριστεί ταχέως ένα νόμιμο επιτόκιο αντικατάστασης για το EONIA. Συνεπώς, είναι σκόπιμο η Επιτροπή να ορίσει ένα νόμιμο επιτόκιο αντικατάστασης για το EONIA, το οποίο θα χρησιμοποιείται σε κάθε σύμβαση και σε κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο, όπως ορίζεται στην οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁹⁾, που δεν περιέχει εφεδρικές διατάξεις ή κατάλληλες εφεδρικές διατάξεις.
- (8) Οι διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ έδειξαν επίσης ότι η αντικατάσταση των αναφορών στο EONIA σε συμβάσεις μέσω συμβατικής επαναδιαπραγμάτευσης συχνά παρεμποδίζεται εξαιτίας του όγκου των συμβάσεων που δεν λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξης του EONIA, στις 3 Ιανουαρίου 2022, και εξαιτίας της δυσκολίας να εξασφαλιστεί συγκατάθεση από όλα τα μέρη σε κάθε σύμβαση. Τούτο δικαιολογεί τον αριθμό των συμβάσεων που εξακολουθούν να περιέχουν αναφορές στο EONIA. Δεδομένης της κατάστασης αυτής και λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που υπέβαλαν τα μέλη της ομάδας εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι κάθε σύμβαση και κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο που εξακολουθεί να περιέχει αναφορές στο EONIA από την ημερομηνία κατάργησής του θεωρείται ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος εκτελεστικού κανονισμού και στο πεδίο εφαρμογής του μέτρου νόμιμης αντικατάστασης.
- (9) Στις 31 Μαΐου 2019, όταν ανακοινώθηκε η παύση της δημοσίευσης του EONIA από τις 3 Ιανουαρίου 2022, ανακοινώθηκαν και οι αλλαγές στη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του EONIA προκειμένου, αφενός, να διασφαλιστεί η συνεχής συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 και, αφετέρου, να επιτευχθεί ομαλή μετάβαση έως την οριστική κατάργηση του EONIA. Οι αλλαγές αυτές εφαρμόζονται στη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του EONIA από τις 2 Οκτωβρίου 2019 και συνδέουν άμεσα τον υπολογισμό του EONIA με τη διαμόρφωση του ευρώSTR, καθώς προβλέπει ότι το EONIA ισούται με το ευρώSTR, προσαυξημένο με την προσαρμογή του σταθερού περιθωρίου με βάση το περιθώριο που υπολόγισε η ΕΚΤ. Η προσθήκη της προσαρμογής σταθερού περιθωρίου περιορίζει τον οικονομικό αντίκτυπο που προκαλείται από τον καθορισμό του ευρώSTR ως νόμιμο επιτόκιο αντικατάστασης του EONIA σε όλες τις συμβάσεις που λήγουν μετά την ημερομηνία κατάργησης του EONIA, στις 3 Ιανουαρίου 2022.

(7) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/482 της Επιτροπής, της 22ας Μαρτίου 2019, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2016/1368 για την κατάρτιση καταλόγου δεικτών αναφοράς κρίσιμης σημασίας που χρησιμοποιούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 82 της 25.3.2019, σ. 26).

(8) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/168 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 όσον αφορά την εξαίρεση ορισμένων δεικτών αναφοράς τρεχουσών συναλλαγματικών ισοτιμιών τρίτων χωρών και τον καθορισμό υποκατάστατων για ορισμένους δείκτες αναφοράς που τίθενται σε παύση και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 49 της 12.2.2021, σ. 6).

(9) Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

- (10) Με επίσημη επιστολή της 15ης Ιουλίου 2021, η ομάδα εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου του ευρώ ζήτησε συγκεκριμένα το νόμιμο επιτόκιο αντικατάστασης για το EONIA να βασίζεται στο ευρώSTR, προσαυξημένο με την προσαρμογή του υφιστάμενου σταθερού περιθωρίου μεταξύ του EONIA και του ευρώSTR προκειμένου να αποφευχθεί μεταβίβαση αξίας κατά τη μετάβαση. Είναι σκόπιμο το νόμιμο επιτόκιο αντικατάστασης του EONIA να αντικατοπτρίζει τις συστάσεις της οικείας ομάδας εργασίας για τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου και, συνεπώς, να βασίζεται στο ευρώSTR προσαυξημένο με την προσαρμογή του σταθερού περιθωρίου που υπολόγισε η EKT.
- (11) Το επιτόκιο αντικατάστασης του EONIA αντικαθιστά, εκ του νόμου, όλες τις αναφορές στο εν λόγω επιτόκιο αναφοράς σε κάθε σύμβαση και σε κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο, όπως ορίζεται στην οδηγία 2014/65/ΕΕ, που δεν περιέχει εφεδρικές διατάξεις ή κατάλληλες εφεδρικές διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 23β παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011. Ως εκ τούτου, το εν λόγω επιτόκιο αντικατάστασης δεν επηρεάζει τις συμβάσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο επιτυχούς επαναδιαπραγμάτευσης ενόψει της κατάργησης του EONIA, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23β παράγραφος 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011.
- (12) Δεδομένου ότι το επιτόκιο EONIA θα παύσει να δημοσιεύεται στις 3 Ιανουαρίου 2022, το καθορισμένο επιτόκιο αντικατάστασης θα πρέπει να αντικαταστήσει τις αναφορές στο EONIA από την εν λόγω ημερομηνία.
- (13) Η FSMA, ως εποπτική αρχή του διαχειριστή του EONIA, και η EKT, ως κεντρική τράπεζα αρμόδια για τη νομισματική ζώνη του EONIA, κατέθεσαν τις απόψεις τους σχετικά με τον παρόντα κανονισμό.
- (14) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της ευρωπαϊκής επιτροπής κινητών αξιών,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικατάσταση του EONIA

1. Το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο του ευρώ (ευρώSTR), όπως δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ορίζεται ως το επιτόκιο αντικατάστασης του σταθμικού μέσου των επιτοκίων του ευρώ για συναλλαγές μίας ημέρας (EONIA) στις αναφορές στο EONIA σε κάθε σύμβαση και σε κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο, όπως ορίζεται στην οδηγία 2014/65/ΕΕ.
2. Η προσαρμογή του σταθερού περιθωρίου που προστίθεται στο καθορισμένο επιτόκιο αντικατάστασης σύμφωνα με την παράγραφο 1 ισούται με 8,5 μονάδες βάσης.
3. Το επιτόκιο αντικατάστασης του EONIA ορίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Αντικατασταθείς δείκτης αναφοράς	Επιτόκιο αντικατάστασης	Τιμή προσαρμογής του περιθωρίου (spread) (%)
EONIA ISIN EU0009659945	Βραχυπρόθεσμο επιτόκιο του ευρώ (ευρώSTR) ISIN EU000A2X2A25	0,085

Άρθρο 2

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από τις 3 Ιανουαρίου 2022.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 21 Οκτωβρίου 2021.

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN
